

GLASILO PREDSEDSTVA ZVEZNEGA ODBORA SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA JUGOSLAVIJE

VOLITVE LJUDSKIH ODBOROV

ODGOVORI TOVARISA VELJKA ZEKOVICA NA VPRAŠANJA »NAŠE SKUPNOSTI«

Naša javnost je že obveščena, da se pripravljajo novi predpisi o pristojnosti ljudskih odborov, ki bodo pomenili nadaljnjo učorstitev položaja občine in njeno krepitev kot osnovne enote v našem komunalnem sistemu. Tudi volitve ljudskih odborov in okrajev so neposredno pred nami. V zvezi s temi pomembnimi nalogami, ki so pred organi oblasti in družbeno političnimi organizacijami, se je naš urednik obrnil na tovarisa Veljka Zekovića, sekretarja zveznega izvršnega sveta, in ga zaprosil, da odgovori na nekatera aktualna vprašanja s tega področja.

VPRAŠANJE: KAKŠNE SO OSNOVNE SPREMEMBE IN DOPOLNITVE SPLOŠNEGA ZAKONA O UREDITVI OBČIN IN OKRAJEV IN NA KAKŠNI OSNOVI SE PRIPRAVLJAJO NOVI PREDPISI O PRISTOJNOSTI LJUDSKIH ODBOROV?

ODGOVOR: Z zakonom o spremembah in dopolnitvah splošnega zakona o ureditvi občin in okrajev so bile napravljene važne spremembe v dosedanjem volilnem sistemu za ljudske odbore. Spremembe splošnega znaka so dvojne: uvedba zborov proizvajalcev v vseh občinah in uvedba delegatskega načela za volitve odborov v okrajni svet in zbor proizvajalcev okrajnih ljudskih odborov.

V dvoletnem razdobju od uveljavitve zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov so občinski ljudski odbori, posebno bolj razvitih občin, dosegli znaten napredek, okrepi se in z uspehom opravljali svoje funkcije in naloge. Slabše razvite občine pa so imele precej težav prav zaradi šibke gospodarske osnove.

Že sedanjí sorazmerno šibki obseg pristojnosti ljudskih odborov na področju gospodarstva je veleval, da se organizirajo zbori proizvajalcev. Občinski ljudski odbori ne bi mogli po uveljavitvi uredbe o razdelitvi skupnega dohodka gospodarskih organizacij in po uveljavitvi drugih gospodarskih predpisov, ki so pomenili znatno funkcionalno krepitev osnovne politično teritorialne enote, popolnoma opraviti svojih nalog brez uvedbe zborov proizvajalcev. Po drugi strani pa so dosedanje izkušnje v izvajanju zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov pokazale, da je za uresničitev funkcij, ki so z zakonom določene občinam, nujno razširiti njihovo pristojnost. Potreba po tem izhaja tudi iz dejstva, da so bili z zakonom o ureditvi občin in okrajev, ki ga je zvezna ljudska skupščina sprejela v začetku julija letos, kot novost uvedeni zbori proiz-

vajalcev v občinah, s čimer je omogočeno še nadaljnje prenašanje poslov z gospodarskega področja na občinske ljudske odbore. Poudariti je treba, da podajajo določbe tega zakona tudi osnovo za odpravo okrajev v Črni gori. Znatna razširitev pristojnosti občinskih ljudskih odborov je bila poprejšnji pogoj za to. Dejstvo, da so bili okraji v Črni gori v razmerju do okrajev v drugih republikah bolj šibke gospodarske skupnosti, da so imeli v svoji sestavi tri do štiri občine, od katerih je bila (razen mestnih občin na sedežih okrajev, ki so po svojem obsegu opravljale 75 do 80 odstotkov vseh poslov v okraju) večina nerazvita, da okrajni odbor torej v bistvu ni mogel imeti tiste koordinacijske funkcije, ki jo mora dejansko opravljati — govori o nujnosti odprave okrajev v Črni gori. Sicer pa je sodelovanje občin v tej republiki nujno ne samo pri organiziranju

skupnih služb, ki jih novi predpisi tudi določajo, temveč tudi v posameznih gospodarskih in drugih vprašanjih, na primer v vprašanju turizma v primorskih občinah in podobno.

Uvedba delegatskega sistema za volitve okrajnih ljudskih odborov kakor tudi novi predpisi, s katerimi bo regulirana pristojnost občinskih ljudskih odborov, karakterizira važno fazo v razvoju našega komunalnega sistema. Karakterizira jo nadaljnja učvrstitev položaja občine in razširitev njenih pravic, s čimer ustvarjamo ugodnejše pogoje za dosledno uresničenje vloge občine kot osnovne enote našega komunalnega sistema.

Vzrok, da niso dobile občine teh pravic že prej — razen mestne — tiči predvsem v znatnih razlikah občin glede velikosti njihovega področja, števila prebivalcev, ekonomske razvitosti, organizacijske urejenosti itd. Doslej izvršene spremembe v politično teritorialni razdelitvi ljudskih republik pa so dovedle do odprave majhnih občin tako, da jih danes imamo le kot izjemno rešitev.

Širša pristojnost občinskih ljudskih odborov

Načelo enotne občine in posebno okolnost, da je občina danes večinoma kompletnejša gospodarska enota, sta vzrok, da so upravičena prizadevanja, da se v predpisih, ki jih pripravljamo, prenesejo tudi druge pristojnosti (inšpekcije itd.) z okrajev na občine. Z dosedanjimi predpisi o pristojnosti ljudskih odborov je določeno za nekatere posle iz pristojnosti občinskih ljudskih odborov soglasje okrajnih organov. Zahtevanje tega soglasja je v znatni meri zaviralo iniciativo občinskih ljudskih odborov. Novi osnutki bodo morali to upoštevati in bo dajanje soglasja ostalo

samo v primerih, ki zagotavljajo enotnost okraja kot celote.

Razen tega bo prenesenih na občinske ljudske odbore mnogo drugih pretežno upravnih poslov iz sedanje pristojnosti okrajnega ljudskega odbora, kar je nujen pogoj za opravljanje tistih funkcij, ki so z zakonom prisojene občinam.

Bolj oddaljen kakor doslej okraj v novih pogojih ne bi mogel več z uspehom opravljati nekaterih poslov, ki so važni za občine. Posebno bi mu bilo otežkočeno opravljati funkcije iz svoje pristojnosti, ki se tičejo neposrednega odnosa do gospodarskih or-

(Nadaljevanje na 2. strani)